

Asia: VN/4219/2023

Lausuntopyyntö peruspankkipalvelu- ja luottolaitoslainsäädännön muutostarpeista

I Peruspankkipalvelut, käteisen saatavuus ja käytettävyys

Ovatko yllä mainittuihin peruspankkipalveluihin kuuluvat palvelut, joita pankeilla on velvollisuus tarjota kuluttaja-asiakkaille, riittäviä? Tulisiko joistain ko. palveluista luopua vai tulisiko niitä lisätä? Jos kyllä, mitä?

-

Ovatko peruspankkipalveluiden saatavuus ja laatu tällä hetkellä riittäviä (tilien ja maksupalveluiden saatavuus, konttoreiden aukioloajat, muut palveluajat, henkilökohtaisten ja sähköisten palveluiden saatavuus ja käytettävyys, jne.)?

-

Onko peruspankkipalveluiden hinnoittelu kuluttaja-asiakkaille käsityksenne mukaan oikeasuhtaista?

-

Onko peruspankkipalveluita vastaavien palveluiden hinnoittelu yrityksille ja muille yhteisöille (kuten yhdistykset) käsityksenne mukaan oikeasuhtaista?

-

Tällä hetkellä luottolaitoksilla on velvoite tarjota peruspankkipalveluita kuluttajille. Onko tämä peruspankkipalveluiden tarjoamisvelvoite riittävä vai tulisiko velvoitetta laajentaa myös muita toimijaryhmiä koskeväksi (esimerkiksi yhdistykset, mikro- ja pienyritykset, muut yritykset)?

-

Tulisiko pankeille asettaa tietty asiakaspalveluvelvoite (esimerkiksi edellytys asiakkaiden tiedusteluihin vastaamiseen tietyssä aikataulussa)? Tulisiko velvoite asettaa pelkästään peruspankkipalveluihin, joihinkin muihin palveluihin vai kaikkiin pankkipalveluihin liittyen?

-

Mahdollisia muita huomioita?

-

Ovatko käteisnostopalvelut riittäviä ja kohtuuhintaisia?

Asianajajaliitto toteaa, että Suomen Pankin selvitysten mukaan käteisautomaattien lukumäärä Suomessa on kääntynyt viime vuosina nousuun uuden toimijan automaattien myötä. Suomessa käteisautomaatit ovat yhteiskäyttöisiä, jolloin kaikkien talletuspankkien asiakkaat voivat nostaa niiltä rahaa. Suomen Pankin tietojen perusteella käteisen käyttö maksuvälineenä on puolestaan vähentynyt merkittävästi tällä vuosituhanella.

Asianajajaliitto pitää hyvänä sitä, että käteisen saatavuutta arvioidaan säännöllisesti, käteisautomaattipalvelujen tarjonnassa on kilpailua ja Finanssivalvonta ylläpitää asiaa koskevaa viranomaisohjeistusta. Näistä syistä Asianajajaliitto ei pidä tarpeellisena, että käteisen nosto- taikka talletuspalveluiden tarjoamisesta tulisi säätää velvoitteella tai että käteisautomaattipalvelujen tarjoaminen Suomessa edellyttäisi toimilupaa tai palveluntarjoajan rekisteröintiä.

Asianajajaliitolla ei muutoin ole lausuttavaa käteisen saatavuudesta, käytettävyydestä tai käteisautomaattipalveluiden tarjonnasta.

Ovatko käteistalletuspalvelut riittäviä ja kohtuuhintaisia?

-

Miten näette käteispalveluiden kehittyvän tulevaisuudessa ja kuinka niiden riittävä saatavuus voitaisiin turvata?

-

Jos käteisen nostopalveluiden tarjoamiselle asetettaisiin tarkennettu velvoite, millaisia kriteerejä sille pitäisi asettaa (esim. konttoripalveluiden saatavuus, automaattien lukumäärä, maantieteellinen kattavuus)?

-

Jos käteisen talletuspalveluiden tarjoamiselle asetettaisiin tarkennettu velvoite, millaisia kriteerejä sille pitäisi asettaa (esim. konttoripalveluiden saatavuus, automaattien lukumäärä, maantieteellinen kattavuus)?

-

Mahdollisia muita huomioita?

-

Hyväksytäänkö käteistä maksuvälineenä riittävästi?

-

Miten näette käteisen käytettävyyden kehittyvän jatkossa ja kuinka sen hyväksyttävyyttä maksuvälineenä voitaisiin turvata?

-

Jos käteisen hyväksynnälle maksuvälineenä asetettaisiin velvoite, tulisiko se asettaa kaikille kaupoille/yrityksille vai vain osalle niistä (esim. päivittäistavarakaupoille asetettaisiin velvoite, erityistavarakaupalle ei)?

-

Mahdollisia muita huomioita?

-

Tulisiko käteisautomaattipalvelujen tarjoamisesta tehdä Suomessa toimilupaa tai palveluntarjoajan rekisteröintiä edellyttävää toimintaa?

-

II Asiakkaansuoja pankkipalveluissa

Jos hyvän pankkitavan säännöstä olisi näkemyksenne mukaan kehitettävä, miten sitä tulisi kehittää?

Kuten valtiovarainministeriö lausuntopyynnössään toteaa, hyvä pankkitapa on joustava normi, joka on käsitteenä laaja ja sitä saattaa olla eri aikoina tarpeen tulkita eri tavoin finanssipalveluissa ja pankkiasioinnissa tapahtuvien muutosten vuoksi. Asianajajaliitto pitää siksi toimivana nykyistä sääntelyratkaisua, jossa hyvä pankkitapa konkretisoituu erityisesti pankkialan itsesääntelynä Finanssiala ry:n hyvän pankkitavan periaatteiden sekä Vakuutus- ja rahoitusneuvonta FINE:n yhteydessä toimivan pankkilautakunnan ratkaisukäytännön kautta.

Sääntelyratkaisuna lain tasolla säädetty ei-tyhjentävä luettelo saattaisi aiheuttaa tilanteen, jossa hyvä pankkitapa määräytyy lain tasolla säädetyistä hyvän pankkitavan kriteereistä ja itsesääntelyn tai toimialalla yleisesti noudatettavien, vakiintuneiden käytäntöjen perusteella määräytyvistä normeista, mikä olisi omiaan vähentämään sääntelyn joustavuutta. Erityisesti pankkien liiketoiminnan edelleen digitalisoituessa ja niiden kehittäessä uusia liiketoimintamalleja joustavuuden merkitys korostuu.

Merkittävä osa luottolaitoksen toimintaan sovellettavasta lainsäädännöstä on yleislakeja, joita sovelletaan myös muunlaisen toiminnan harjoittajiin. Olisi luottolaitostoiminnan harjoittajien kannalta tärkeää, että luottolaitoksiin sovellettaisiin ensi sijassa säännöksiä, joissa on otettu huomioon toimintaan ja sitä velvoittavaan erittäin laajaan sääntelykehikkoon liittyvät erityispiirteet. Olisi siten loogista, että hyvää pankkitapaa sovellettaisiin, mahdollisissa ristiriitatilanteissa, ensisijaisesti verrattuna muihin vastaavatyyppeihin säännöksiin, kuten esimerkiksi hyvään luotonantotapaan.

Markkinoinnin osalta Asianajajaliitto toteaa, että säänneltyjen palvelujen, kuten luottolaitospalvelujen, tarjoaminen on toimiluvanvaraista. Toimilupavaatimuksen soveltamisala ja soveltuminen esimerkiksi ulkomaisiin toimijoihin, on sidottu tulkintaan siitä, milloin palvelu katsotaan ”tarjotuksi” Suomessa. Finanssivalvonnan käytännössä tulkinta on usein sidottu markkinointitoimenpiteisiin tai myynninedistämiseen. Tarjoamisen kynnys vaihtelee säännellyn palvelun mukaan. Esimerkiksi sijoituspalveluissa tulkintaa on ohjannut sijoituspalvelulakia koskeva hallituksen esitys 32/2012, jossa kuvataan tilanteita, joissa toimintaa ei katsota sijoituspalvelujen tarjoamiseksi (rajan yli) Suomessa. Rahastoissa sääntely on huomattavan yksityiskohtaista EU-sääntelyn perusteella (direktiivi 2019/1160), ja se kattaa varsi-naista toimilupaa edeltävän ennakkomarkkinoinnin. Pankkipalvelujen osalta vastaavaa selkeyttävää lähdettä ei ole. Siksi voisi olla tarpeen täsmentää, millaista menettelyä tai markkinointia pankkipalvelujen osalta pidetään palvelujen tarjoamisena Suomessa.

Asianajajaliitolla ei ole lausuttavaa sopimusehtoihin liittyvistä seikoista.

Olisiko hyvän pankkitavan sisältöä syytä täsmentää lain tasolla esimerkiksi ei-tyhjentävällä luettelolla tietyistä seikoista, joita hyvään pankkitapaan erityisesti kuuluu tai jotka ovat hyvän pankkitavan vastaisia (vrt. kuluttajansuojalain 7 luvun 13 §:ssä säädetty hyvä luotonantotapa)?

-

Mitä eri elementtejä hyvään pankkitapaan tulisi katsoa kuuluvaksi? Täydentäisikö hyvä pankkitapa muihin palveluihin (kuten luotonanto ja sijoituspalvelut) liittyvää sääntelyä? Entä tulisiko hyvän pankkitavan kautta pyrkiä esimerkiksi ohjaamaan pankkien asiakaspalvelun laadun tai saatavuuden vähimmäistasoa?

-

Millä tavalla eri asiakasryhmät tulisi huomioida hyvässä pankkitavassa (esim. kuluttajat, pienyritykset, ei-kaupalliset yhdistykset, muut yritykset ja yhteisöt)?

-

Hyvän pankkitavan säännöksestä ei ilmene, mikä on hyvän pankkitavan suhde muihin vastaavan tyyppisiin säännöksiin, kuten kuluttajansuojalain mukaiseen hyvään luotonantotapaan (kuluttajansuojalain 7 luvun 13 §). Mikä asema hyvällä pankkitavalla tulisi olla suhteessa muuhun lainsäädäntöön kuin luottolaitoslakiin?

-

Tulisiko hyvän pankkitavan mukaisuutta arvioida ainoastaan luottolaitoksen toiminnan kannalta kokonaisuutena vai tulisiko sen selkeämmin koskea velvoitteena myös yksittäisissä asiakas- ja sopimussuhteissa kokonaan tai joiltakin osin?

-

Muita huomioita hyvän pankkitavan säännöksen ajantasaisuudesta ja jatkokehittämistarpeista?

-

Onko luottolaitoslakiin sisältyvä markkinointisäännös selkeä suhteessa muuhun markkinointia koskevaan sääntelyyn vai voisiko luottolaitoslakiin sisältyvän markkinointisäännöksen suhdetta muuhun lainsäädäntöön selkeyttää? Jos kyllä, miten?

-

Onko nykyinen yleisluontoinen markkinointisäännös tarkoituksenmukainen nykyisen tyyppisessä muodossa vai tulisiko siihen sisältyvien velvoitteiden sisältöä jollakin tavalla tarkentaa säännöksessä? Jos kyllä, miten?

-

Onko nykyinen sopimusehtoja koskeva yleisesti ottaen riittävän selkeä sekä luottolaitoksen että asiakkaan näkökulmasta? Tulisiko säännöstä täsmentää? Jos kyllä, koskeeko sääntelyn täsmentämistarve ainoastaan säännöksen sanamuotoa vai myös asiasisältöä?

-

Sopimusehtoja koskevassa säännöksessä määritellään, minkä tyyppiset ehdot luottolaitosten sopimuksissa on katsottava kohtuuttomiksi. Kohtuuttomuuden arvioinnissa on keskeistä, millä tavalla sopimusehto vaikuttaa asiakkaan oikeuteen ryhtyä sopimussuhteeseen muun elinkeinonharjoittajan kanssa. Lisäksi kiellettyjä ovat sopimusehdot, jotka eivät kuulu luottolaitoksen toimintaan. Kohdistuuko säännös näkemyksenne mukaan oikean tyyppisiin sopimusehtoihin tarkoituksenmukaisella tavalla? Rajoittaako säännös joitakin sopimusehtoja liikaa? Minkä tyyppiset sopimusehdot tulisi tässä tapauksessa jättää säännöksen soveltamisen ulkopuolelle? Jättääkö säännös katveeseen ongelmalliseksi havaittuja sopimusehtoja? Minkä tyyppiset sopimusehdot tulisi tässä tapauksessa sisällyttää säännöksen piiriin?

-

Sopimusehtosäännös koskee nykyisessä muodossaan kaikkia asiakasryhmiä. Tulisiko eri asiakasryhmät (esimerkiksi kuluttajat, pienyritykset, yhdistykset, muut yritykset ja yhteisöt) huomioida kohtuuttomuuden arvioinnissa tarkemmin? Jos kyllä, miten?

-

Mahdollisia muita havaintoja ja huomioita sopimusehtoja koskevasta säännöksestä?

-

Luottolaitoslain 15 luvun 3 §:n 2 momentissa säädetään luottolaitoksen velvollisuudesta toimittaa vakiosopimusehdot Finanssivalvonnalle. Onko voimassa oleva säännös toimiva erityisesti niissä tilanteissa, joissa luottolaitos toimii rajat ylittävästi sivuliikerakenteella?

-

Mahdollisia muita havaintoja ja huomioita luottolaitosten asiakkaansuojaan liittyvästä sääntelystä (erityisesti LLL 15 luku) ja sääntelyn kehittämistarpeista?

-

1. Laki luottolaitostoiminnasta (610/2014, luottolaitoslaki)

Luottolaitoslain 5 luvun 1 ja 2 §:ssä säädetään talletuspankille ja luottoyhteisölle sallitusta liiketoiminnasta. Huomioitanne säännöksen ajantasaisuudesta ja jatkokehittämistarpeista?

Asianajajaliitto toteaa toimipaikkoja koskeviin edellytyksiin liittyen, että sen käsityksen mukaan ETA-alueella toimii luottolaitoksia, joiden toiminta perustuu käytännössä kokonaan verkkopohjaiselle palvelumallille eikä se pidä edellytystä fyysisen asiakaskonttorin olemassaolosta välttämättömänä.

Luottolaitoslain 5 luvun 9 §:ssä säädetään, että luottolaitoksella on oltava Suomessa pääkonttori ja vähintään yksi kiinteä toimipaikka. Huomioitanne säännöksen ajantasaisuudesta ja jatkokehittämistarpeista?

-

Luottolaitoslain 5 luvun 3 ja 4 §:ssä säädetään kiinteistöomistuksia koskevista rajoituksista. Huomioitanne säännöksen ajantasaisuudesta ja jatkokehittämistarpeista, ottaen huomioon myös luottolaitosten mahdollisuus sijoittaa kiinteistöomaisuuteen kiinteistörahastojen kautta?

-

Luottolaitoslain 5 luvun 5 ja 6 §:ssä säädetään poikkeuksista omien osakkeiden hankinta- ja rahoituskieltoon. Miltä osin nämä säännökset ovat edelleen tarpeellisia ottaen huomioon omien osakkaiden rahoituskiellon sisältyminen EU:n vakavaraisuusasetukseen?

-

Luottolaitoslain 7 luvun 7 §:ssä säädetään yleisestä velvoitteesta pitää saatavilla internetsivuillaan selostus siitä, miten luottolaitos noudattaa hallinto- ja ohjausjärjestelmiä koskevia vaatimuksia. Lain 8 luvun 15 §:ssä puolestaan säädetään palkitsemisjärjestelmiä koskevasta julkistamisvaatimuksesta.

Pörssilistattuja luottolaitoksia koskevat myös listayhtiöiden hallinnointikoodista ilmenevät suositukset mm. tietojen nähtävillä pitämisestä. Keskuskauppakamari on julkaissut kannanottonaan suosituksen siitä, että suurimmat listaamattomat yhtiöt noudattaisivat soveltuvin osin pörssiyhtiöille annettua hallinnointikoodia.

Yleisten havaintojen perusteella erityisesti ei-pörssilistattujen luottolaitosten hallintojärjestelmästä ja palkitsemisesta julkistettavien tietojen sisällössä on vaihtelua.

Mitä kehittämistarpeita hallinto- ja ohjausjärjestelmiä koskevien tietojen julkistamiseen velvoittavassa sääntelyssä on tällä hetkellä? Onko nykytila riittävä?

-

Voimassa olevassa lainsäädännössä ei ole säädetty velvoitteesta arvioida luottolaitoksen johtoon kuuluvien henkilöiden sopivuus ja luotettavuus viranomaisen toimesta ennen valintapäätöksen tekemistä (ns. ex ante -arviointi). Näin ollen johdon sopivuuden ja luotettavuuden arvioinnin valvonta on luonteeltaan lähtökohtaisesti jälkikäteisvalvontaa. Ellei tuleva luottolaitosdirektiivi harmonisoi tätä kysymystä kaikissa EU-maissa, tulisiko Suomessa siirtyä luotettavuuden ja sopivuuden arviointiin liittyen ennakkolliseen viranomaisvalvontaan?

-

Hallintoneuvostot ovat tyypillisiä toimielimiä erityisesti osuuspankeissa. Hallintoneuvoston yleisenä tehtävänä on valvoa hallituksen ja toimitusjohtajan hoitamaa luottolaitoksen hallintoa. Hallintoneuvosto voi lain mukaan antaa hallitukselle ohjeita asioissa, jotka ovat laajakantoisia tai periaatteellisesti tärkeitä. Voimassa olevan lainsäädännön mukaan hallintoneuvoston jäseniin ei nimenomaisesti sovelleta luottolaitoslainsäädännön mukaisia luotettavuus- ja sopivuusvaatimuksia, ellei hallintoneuvostolle ole annettu hallitukselle kuuluvia tehtäviä. Toisaalta luottolaitosten hallinto- ja ohjausjärjestelmiltä yleisesti ottaen edellytetään kattavuutta ja oikeasuhtaisuutta, joilla varmistetaan luottolaitoksen johtaminen tehokkaasti ja varovaisten liikeperiaatteiden mukaisesti (LLL 7:1). Tulisiko luottolaitosten hallintoneuvostojen jäsenten kuulua luottolaitoslain perusteella jonkin tyyppisen luotettavuus- ja sopivuusarvioinnin piiriin siitä riippumatta, onko hallintoneuvostolle annettu luottolaitoslain ja yhteisöläinsäädännön mukaan hallitukselle kuuluvia tehtäviä?

-

Mahdollisia muita huomioita ja kehitysehdotuksia luottolaitoslakiin liittyen? Huom! Luottolaitoslain 15 lukuun liittyviin seikkoihin pyydetään vastaamaan edellä osiossa II.

-

2. Laki kiinnitysluottopankeista ja katetuista joukkolainoista (151/2022, kiinnitysluottopankkilaki)

Kiinnitysluottopankkitoimintaan liittyvien johdannaisten käytöstä säädetään kiinnitysluottopankkilain 26 §:ssä (sallitut johdannaissopimukset) ja 24 §:n 5 momentissa (johdannaisopimusten vaikutus katepoolin arvonalaskentaan). Onko johdannaisiin liittyvää sääntelyä tarpeen tarkentaa lain tasolla?

Kiinnitysluottopankkilaki on ollut voimassa melkein vuoden. Lain soveltamisesta on toistaiseksi vain rajallisesti kokemuksia. Siirtymisessä uuden lain soveltamiseen jouduttiin tekemään käytännössä hankala ratkaisu, jossa kiinnitysluottopankkitoimintaa harjoittavat pankit eivät voineet siirtää voimassa olevaa, juoksuajaltaan vielä useiden vuosien mittaista joukkolainakantaa uuden lain alaisuuteen. Näin pankeille on jouduttu perustamaan kaksi erillistä katepoolia, joita pankit joutuvat hallinnoimaan erikseen. Erilliset katepoolit eivät lisää sijoittajansuojaa. Tämä eriytyminen joudutaan ottamaan huomioon myös joukkolainaohjelmia koskevissa esitteissä. Vanhan lain alaiset katepoolit joudutaan ajamaan pidemmällä aikavälillä alas, kun joukkolainat, joita poolit kattavat, eräänntyvät. Asianajajaliitto katsoo, että lain jatkokehityksessä olisi vielä voitava arvioida tätä kysymystä uudestaan erityisesti siitä näkökulmasta, miten helpotettaisiin siirtymistä kokonaan uuden lain soveltamisalaan.

Asianajajaliitolla ei muutoin ole lausuttavaa kiinnitysluottopankkilakiin liittyvistä seikoista.

Voimassa olevaa kiinnitysluottopankkilakia valmisteltaessa tunnistettiin yhdeksi sääntelyn kehittämismahdollisuudeksi väliluottotoimintamallin laajentaminen siten, että väliluoton velallisena voisi olla myös muualla ETA-alueella kuin Suomessa sijaitseva luottolaitos, kun tämä kuuluu kiinnitysluottopankin kanssa samaan konsolidointiryhmään tai talletuspankkien yhteenliittymään (ks. HE 203/2021 vp, s. 41–42). Tällaista ehdotusta ei kuitenkaan voitu sisällyttää hallituksen esitykseen asian vaatiman jatkovalmistelutarpeen vuoksi. Olisiko tämän kaltaisen lainsäädännön jatkoselvittäminen

edelleen ajankohtaista? Jos kyllä, olisiko tällaiselle sääntelylle konkreettista tarvetta joko nyt tai lähitulevaisuudessa?

-

Kiinnitysluottopankkilain 38 §:ssä säädetty säännöllinen tiedonantovelvollisuus ja 36 §:ssä säädetty viranomaisraportointivelvollisuus poikkeavat erityisesti siten, että markkinoille suunnatussa säännöllisessä tiedottamisessa katettujen joukkolainojen liikkeeseenlaskijan on katepooliin sisältyvien vakuuksien osalta eroteltava asuntoyhteisöluotot (mukaan lukien niin sanotut taloyhtiölainat) muista asuntoluotoista, mutta vastaavaa velvollisuutta eritellä asuntoyhteisöluotot ei ole viranomaisraportoinnissa. Tulisiko asuntoyhteisöluotot jatkossa eritellä myös viranomaisraportoinnissa?

-

Ovatko nykyiset viranomaisraportointi- ja julkistamisvelvoitteet katepoolin sisällöstä ja katettujen joukkolainojen keskeisistä ominaisuuksista riittävät vai onko niitä syytä laajentaa joko pankkivalvonnallisista tai katettujen joukkolainojen markkinoihin liittyvistä syistä?

-

Mahdollisia muita huomioita ja kehitysehdotuksia kiinnitysluottopankkilakiin liittyen?

-

1. Laki talletuspankkien yhteenliittymästä (599/2010, yhteenliittymälaki, TYL)

Kuinka yhteenliittymien jäsenluottolaitosten ja keskusyhteisön välinen keskinäinen vastuu nykysääntelyn mukaan näkemyksenne mukaan toimii?

Asianajajaliitolla ei ole lausuttavaa TYL:iin liittyvistä seikoista.

Olisiko keskusyhteisön ja jäsenten välistä keskinäiseen vastuuseen liittyvää sääntelyä tarpeen kehittää? Olisiko keskinäistä vastuuta perusteltua syventää tai rajata nykyisestä? (TYL 5 luku)

-

Tulisiko yhteenliittymän yhteisvastuuta selkeyttää keskusyhteisön tai sen jäsenluottolaitoksen konkurssitilanteissa? Olisiko ryhmäkonkurssi tarkoituksenmukainen vaihtoehto? Tulisiko yhteisvastuuta muuttaa keskusyhteisön tai jäsenluottolaitoksen konkurssitilanteissa lisämaksuvelvollisuutta laajemmaksi yhteisvastuuksi?

-

Mahdollisia kommentteja yhteenliittymän yhteisvastuusta kriisinratkaisun näkökulmasta:

-

Muut mahdolliset huomiot yhteenliittymän yhteisvastuusta:

-

TYL 17 §:ssä säädetään keskusyhteisön ohjeidenanto-oikeudesta. Säännöksen perusteella keskusyhteisöllä on oikeus antaa jäsenluottolaitoksilleen ohjeita maksuvalmiudesta ja vakavaraisuudesta sekä näihin liittyvien riskien hallinnasta, luotettavasta hallinnosta, sisäisestä valvonnasta ja ryhmittymän

tilinpäätösperiaatteista. Ovatko nämä aihealueet riittävät keskusyhteisön tehtävien ja kansallisen ja EU-sääntelyn näkökulmasta sekä yhteenliittymän (sekä keskusyhteisö että jäsenluottolaitokset) tehokkaan toiminnan näkökulmasta?

-

TYL 17 §:ssä säädetään, että keskusyhteisö voi lisäksi antaa yhteenliittymän toimintaa koskevia yleisiä toimintaperiaatteita noudatettavaksi yhteenliittymän kannalta merkittävässä toiminnassa. Havaintojanne säännöksen toimivuudesta ja sen mahdollisista kehittämistarpeista? Olisiko toimintaperiaatteiden ja TYL 17.1 §:n mukaisten ohjeiden keskinäistä roolia tarpeen selkeyttää?

-

Mikä on pankkivalvojan (Finanssivalvonta/EKP) rooli yhteenliittymälain mukaisten ohjeiden ja toimintaperiaatteiden antamisessa tällä hetkellä käytännössä? Miten tätä roolia tulisi mahdollisesti kehittää?

-

EU:n vakavaraisuusasetuksen ((EU) No 575/2013) 10 artiklassa säädetään niistä edellytyksistä, joiden täytyessä pankkivalvoja voi antaa poikkeuksen yhteenliittymään kuuluvalla luottolaitokselle jättää soveltamatta tiettyjä vakavaraisuusvaatimuksia yksittäisen luottolaitoksen tasolla. Miten yhteenliittymälain mukainen ohjaus- ja valvontamekanismi tästä näkökulmasta toimii ja onko tässä aihealueessa kehittämistarpeita?

-

Voimassa olevassa lainsäädännössä yhteenliittymän keskusyhteisöllä ei ole varsinaisia ohjaus- ja valvontakeinoja ryhmittymän sisäisiin yritysjärjestelyihin, lukuun ottamatta keskusyhteisön oikeutta hyväksyä jäsenluottolaitoksen sääntömuutokset. Ottaen huomioon ryhmittymien sisäinen rakennekehitys, tulisiko sääntelyä kehittää tästä näkökulmasta (esimerkiksi edellyttämällä sulautumisilta, jakautumisilta ja muilta yritysjärjestelyiltä keskusyhteisön puoltavaa lausuntoa)?

-

Ovatko keskusyhteisön nykyisen lainsäädännön mukaiset ohjaus- ja valvontakeinot selkeät ja riittävät vai tulisiko niitä edelleen kehittää ryhmittymän tehokkuuden, tarkoituksenmukaisen toiminnan tai muusta näkökulmasta? Tulisiko esimerkiksi kehittää keinoja, joilla ohjataan yhteenliittymää ja jäsenluottolaitoksia nykyistä laajemmin ja ongelmia tehokkaammin ennaltaehkäisevästi?

-

Muut mahdolliset huomiot yhteenliittymän ohjauksesta ja valvonnasta?

-

Voimassa olevassa yhteenliittymälaisissa ei ole erillisiä säännöksiä yhteenliittymän hallinnon järjestämisestä. Millaisia muutostarpeita tässä aihealueessa on havaittu? Tulisiko esimerkiksi keskusyhteisön lakisääteisen valvontaroolin edellyttämien tehtävien riippumattomuuden varmistaminen huomioida nykyistä tarkemmin?

-

Muita kommentteja keskusyhteisön ja yhteenliittymän hallinnon järjestämiseen:

-

Yhteenliittymälain 4.2 §:ssä säädetään keskusyhteisölle sallituista omistuksista ja keskusyhteisölle sallitusta muusta toiminnasta. Säännöksen mukaan ”Keskusyhteisö saa tarjota yhteenliittymään kuuluvien yritysten tarvitsemia palveluja, omistaa osakkeita ja osuuksia yhteenliittymään kuuluvissa yrityksissä ja harjoittaa muuta yhteenliittymän kannalta perusteltua sijoitustoimintaa. Keskusyhteisö ei saa harjoittaa merkittävässä määrin muuta liiketoimintaa.” Havaintojanne sääntelyn mahdollisista selkeyttämis- ja muutostarpeista, ottaen huomioon myös yhteenliittymän keskusyhteisön nimenomaiset tehtävät yhteenliittymän ohjauksessa ja yhteisvastuumekanismissa?

-

Muita huomioita ja sääntelyn kehittämistarpeita talletuspankkien yhteenliittymien näkökulmasta?

-

2. Laki liikepankeista ja muista osakeyhtiömuotoisista luottolaitoksista (1501/2001, liikepankkilaki)

Huomioitanne yritysjärjestelyitä koskevan sääntelyn toimivuudesta (2–3 luvut) ja kehittämistarpeista?

Suomessa harjoitetaan liikepankkitoimintaa eri toimintamalleilla. ETA-alueen sisämarkkinat mahdollistavat palvelujen tarjonnan sijoittautumisvapauden (sivuliike) ja palvelujen tarjoamisen vapauden (rajat ylittävä toiminta) perusteella. Suomalaiseen pankkilainsäädäntöön sisältyy käytännössä käyttökelpoinen menettely, jossa pankki voi jakautumista muistuttavassa menettelyssä luovuttaa liiketoimintaansa (sekä velat että niihin liittyvät varat) toiselle pankille tai muulle vastaanottajalle. Muiden ETA-alueen lainsäädäntöön ei välttämättä sisälly vastaavaa menettelyä.

Suomessa toimii tällä hetkellä 29 ETA-luottolaitoksen sivuliikettä kun suomalaisia liikepankkeja on 9. Liikepankkilain 4 luvun liiketoiminnan luovutusta koskevia säännöksiä sovelletaan lain alkuperäisen hallituksen esityksen (HE 180/2001) mukaan myös luovutuksen tapahtuessa ulkomaiselle luottolaitokselle tai muulle ulkomaiselle yritykselle, jollei vastaanottavan yrityksen kotivaltion lainsäädännöstä muuta johdu. Liikepankkilain 4 luvun liiketoiminnan luovutusta koskevat säännökset eivät kuitenkaan voimassa olevan lain mukaan ilmeisesti sovellu tilanteessa, jossa ulkomaisen luottolaitoksen Suomen sivuliike luovuttaa liiketoimintansa suomalaiselle luottolaitokselle.

Asianajajaliiton mielestä olisi tärkeää, että esimerkiksi ulkomaisten luottolaitosten Suomen sivuliikkeen liiketoimintojen luovutus olisi mahdollista toteuttaa liikepankkilain menettelyä noudattaen tarvittavassa laajuudessa rahoitusmarkkinoiden tehokkaan toiminnan edellyttämien yritysjärjestelyjen toteuttamiseksi erityisesti silloin, jos luovuttavan luottolaitoksen kotivaltion sääntely ei tunne vastaavan kaltaista luovutusmekanismia. Vaikka luottolaitoksen kotivaltion laki on olennainen yhtiöoikeudellisten kysymysten ja valvonnan järjestämisen osalta, olisi tärkeää varmistaa, ettei Suomen lainsäädäntö ei ainakaan asettaisi estettä tällaiselle luovutukselle.

Huomioitanne liiketoiminnan luovutusta koskevan sääntelyn (4 luku) toimivuudesta ja kehittämistarpeista?

-

Huomioitanne toimiluvan luopumista koskevan sääntelyn (5 luku) toimivuudesta ja kehittämistarpeista?

-

Huomioitanne selvitystilaa ja konkurssia koskevan sääntelyn (6 luku) toimivuudesta ja kehittämistarpeista?

-

Mahdollisia muita huomioita ja kehitysehdotuksia liikepankkilakiin liittyen?

-

3. Laki osuuspankeista ja muista osuuskuntamuotoisista luottolaitoksista (423/2013, osuuspankkilaki)

Huomioitanne varojen jakoa ja sidottua omaa pääomaa koskevan sääntelyn (2 luku) toimivuudesta ja kehittämistarpeista?

Asianajajaliitolla ei ole lausuttavaa osuuspankkilakiin liittyvistä seikoista.

Huomioitanne yritysjärjestelyitä koskevan sääntelyn toimivuudesta (3–4 luvut) ja kehittämistarpeista?

-

Huomioitanne liiketoiminnan luovutusta koskevan sääntelyn (5 luku) toimivuudesta ja kehittämistarpeista?

-

Huomioitanne toimiluvan luopumista koskevan sääntelyn (6 luku) toimivuudesta ja kehittämistarpeista?

-

Huomioitanne selvitystilaa ja konkurssia koskevan sääntelyn (7 luku) toimivuudesta ja kehittämistarpeista?

-

Mahdollisia muita huomioita ja kehitysehdotuksia osuuspankkilakiin liittyen?

-

4. Säästöpankkilaki (1502/2001)

Voimassa oleva säästöpankkilaki on vuodelta 2001. Eri yhteyksissä säästöpankkilain on havaittu tarvitsevan uudistuksia. Missä teemoissa ovat keskeisimmät uudistustarpeet? Aseta esiin nostamasi teemat tärkeysjärjestykseen.

Asianajajaliitolla ei ole lausuttavaa säästöpankkilakiin liittyvistä seikoista.

Havaintoja kantarahasto-osuuksia ja säästöpankin oman pääoman hallintaa liittyvän sääntelyn toimivuudesta? Mitä uudistustarpeita on havaittu tähän liittyen?

-

Säästöpankkilain mukaan säästöpankin hallintojärjestelmä rakentuu säästöpankin isännistä ja säästöpankin hallituksesta. Säästöpankin hallintorakenne määritetään tarkemmin säästöpankin säännöistä. Säännöissä määritetään muun muassa säästöpankin isäntien valinta (esimerkiksi säästöpankkikokouksessa) sekä se, onko säästöpankilla hallintoneuvosto. Kehitysehdotuksia säästöpankin hallintorakenteen sääntelyyn liittyen?

-

Kehitysehdotuksia säästöpankkiliitännäisten yritysjärjestelyjen sääntelyyn?

-

Mahdollisia muita huomioita ja kehitysehdotuksia säästöpankkilakiin liittyen?

-

5. Laki hypoteekkiyhdistyksistä (936/1978, Hypo-laki)

Voimassa oleva Hypo-laki on vuodelta 1978. Missä teemoissa ovat keskeisimmät uudistustarpeet? Aseta esiin nostamasi teemat tärkeysjärjestykseen.

Asianajajaliitolla ei ole lausuttavaa Hypo-lakiin liittyvistä seikoista.

Mahdollisia muita huomioita ja kehitysehdotuksia Hypo-lakiin liittyen?

-

6. Laki rahoitus- ja vakuutusryhmittymien valvonnasta (699/2004, rava-laki)

Mahdollisia huomioita ja kehitysehdotuksia rava-lakiin liittyen?

Asianajajaliitolla ei ole lausuttavaa rava-lakiin liittyvistä seikoista.

Enne Heidi
Suomen Asianajajaliitto